

КАМАРА НА ИНЖЕНЕРИТЕ В ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРОЕКТИРАНЕ
1164 София, бул. "Христо Смирненски" N1; тел: 02/969 20 73;
Факс 02/969 20 70; www.kiip.bg; e-mail: kiip@mail.bg;

Изх. № КИИП-ЦУ-101/15.06.2020 г.

ДО

Г-ЖА ПЕТЯ АВРАМОВА

МИНИСТЪР

НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ул. „Св.Св. Кирил и Методий“ № 17-19
гр. София
02/ 940 5430

*Относно: Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 21.12.2015 г.
за проектиране, изпълнение и поддръжане на сгради за обществено обслужване
в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и
изкуствата*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АВРАМОВА,

Във връзка с предложената за обществено обсъждане Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 21.12.2015 г. за проектиране, изпълнение и поддръжане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата, приложено Ви изпращам становища, подготвени от членове на Камара на инженерите в инвестиционното проектиране (КИИП).

Не считаме за приемливи направените изменения, които водят до занижаване на изискванията за детските градини. Обръщаме внимание, че нашите деца са нашето бъдеще.

ПРИЛОЖЕНИЕ : Съгласно текста.

С уважение,

д-р инж. ИВАН КАРАЛЕЕВ

Председател на УС на КИИП

КОМЕНТАРИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

от инж. Михаил Толев-председател на НПС „ОВКХТТГ”

ОТНОСНО: Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 21.12.2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата

1.Общ коментар

Подкрепяме идеята за осигуряване на места на всички деца в детските градини, но това не трябва да бъде за сметка на здравето на децата.

С намаляването на изискванията за детски градини ,които ще се изграждат в съществуващи сгради се намаляват и изискванията към детски градини в самостоятелни сгради.

Смятаме, че измененията които се правят в наредбата като допускания за намаляване на изискванията са за общини където има проблем с площите за детски градини, но общини на чиято територия нямат толкова силно изразен проблем с липсата на места в детските градини, при изграждането на нови ще се възползват от възможността на допусканията за намалени изисквания и ще проектират и изграждат не-толкова комфортни градини, при положение, че ще имат възможност да осигурят изискващите се основни изисквания.

Трябва да се запазят изискванията към поддържането на микроклимата в помещенията и да се подсигури механична вентилация за подаване на пресен въздух и при преустройството и на съществуващи помещения и самостоятелни сгради.

2.Конкретни предложения

2.1.Не трябва да се променя в чл.57 ал.1

Мотив:

Предложението за промяна означава, че минималната светла височина-2,60 м ще се спазва само в помещения-спалня и занималня, а за останалите помещения няма да има граница за минимална светла височина.

2.2.Относно промяната в член чл.57 ал.3

Предложение:

(3) Подпрозоречните зидове и первази се проектират с височина **най-малко** 0,6 м.

Мотиви:

1. Ако в съществуващите сгради подпрозоречните зидове и первази са 80-90см, то тогава трябва да разбиваме.
2. За помещения, които се отопляват с отоплителни тела конвективен тип е необходимо най-малко 60см подпрозоречен зид.
3. Подпрозоречна височина най-малко 60 см е свързана и със сигурността на децата.

2.3. Не трябва да се променя в чл.59 таблица-4

Мотиви:

1. Не е обосновано намаляването на изискванията за единица площ за едно дете спрямо европейски стандарт, освен с желанието да се съберат повече деца на по малка обща квадратура.
2. Във връзка с борбата с COVID 19 и препоръките за не събиране на много хора на едно място, по скоро трябва да се мисли за увеличаване на необходимите площи, а не да се събират 25 деца в една група в детската градина.
3. В американският стандарт **ASHRAE Standard 62.1-2010** за детски градини минималната площ за един обитател е 4кв.м.

2.4. Не трябва да се променя в чл.82 ал.1

Мотиви:

1. Не е обосновано намаляването на отваряемостта на прозорците от 50% на 30%.
2. Винаги монтираните прозорци могат да се преработят за да се постигне 50% отваряемост.

2.5. Таблица 10 към чл.87

Смятаме, че през 2015г. изчислителните параметрите за микроклимата неправилно са базирани за III-та категория сгради от Наредба 15 от табл. 1 от приложение № 12 към чл. 195, ал. 1, т. 1 и 2, чл. 305, чл. 347, ал. 1 и 2 и чл. 366 .

Таблица 1 е съгласно БДС EN 15251.

Извадка от :

Наредба № 15 от 2005 г.

за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и експлоатация на обектите и съоръженията за производство, пренос и разпределение на топлинна енергия

Приложение №9 към чл.186, ал3

Забележки:

I-ва категория (високо ниво на очакване) се препоръчва за помещения, обитавани от хора със специфични нужди, в т.ч. хора с намалена подвижност, хора с увреждания, възрастни хора и др.;

II-ра категория (нормално ниво на очаквания) трябва да се използва за нови сгради и при обновяване на съществуващи сгради;

III-та категория (умерено или приемливо ниво на очакване) може да се използва за съществуващи сгради

IV-та категория Стойностите са извън критериите за посочените по-горе категории. Тази категория трябва да бъде призната (одобрена) само за ограничена част от годината.

Предлагаме изчислителните параметрите на микроклимата в таблица 10 да са поправят на база II-ра категория сгради от Наредба 15 от табл. 1 от приложение № 12 към чл. 195, ал. 1, т. 1 и 2, чл. 305, чл. 347, ал. 1 и 2 и чл. 366 .

Таблица 10

Помещение		Температура на усещането		Минимален дебит на пресния въздух
		лято	зима	
		°C	°C	l/s . m ²
1	2	3	4	5
1. Училища, висши училища				
1.1	Класни стаи, специализирани кабинети	24,5 ± 1,5	22 ± 2	4,2
1.2	Лаборатории към специализирани кабинети	24,5 ± 1,5	22 ± 2	4,2
1.3	Хранилища към специализирани кабинети	22 ÷ 27	18	-
1.4	Компютърни кабинети и езикови лаборатории	22 ÷ 27	22 ± 2	4,2
1.5	Лекционна зала (аудитория)	24,5 ± 1,5	22 ± 2	11,2
1.6	Закрита зона за спорт	22 ÷ 27	18	4,2
1.7	Театрални и кинозалони	24,5 ± 1,5	20 ± 2	11,2
1.8	Библиотека	24,5 ± 1,5	22 ± 2	2,4
1.9	Книгохранилище	28 ÷ 30	18	-
1.10	Кабинети за преподаватели и административни кабинети	24,5 ± 1,5	22 ± 2	1,4
1.11	Лекарски кабинет	24,5 ± 1,5	22 ± 2	1,4
1.12	Бюфет	-	18 ± 2	-

Помещение		Температура на усещането		Минимален дебит на пресния въздух
		лято	зима	
		°C	°C	l/s . m ²
1	2	3	4	5
1.13	Санитарно-хигиенни помещения, вкл. тоалетни и помещения с мивки	-	20 ± 2	-
1.14	Душови помещения към зоните за спорт	-	25 ± 2	-
1.15	Съблекални към зоните за спорт	-	22 ± 2	-
1.16	Коридори и стълбища	-	10 ÷ 20	-
1.17	Входни антрета	-	10 ÷ 20	-
1.18	Гардеробни помещения	-	20 ± 2	-
1.19	Работилници	22 ÷ 27	18 ± 2	-
2. Детски заведения				
2.1	Изоляционно помещение със санитарен (хигиенен) възел	23,5±2,0	20,0 ± 2,5	1,4
2.2	Спалня, занималня и кът за хранене в детски ясли и детски градини	23,5±2,0	20,0 ± 2,5	4,9
2.3	Закрити помещения за спорт или за музикални занимания	22 ÷ 27	20 ± 2,5	4,9
2.4	Съблекалня с предверие и гардероб	-	20 ± 2	-
2.5	Тоалетна и умивалня	-	25±2	-
2.6	Здравен кабинет	24,5±2,5	22,0 ± 2,0	1,4
2.7	Коридори и стълбища	-	10 ÷ 20	-
2.8	Административни помещения	24,5±2,5	22,0 ± 2,0	1,4
2.9	Помещение за приемане и разпределяне на храна	-	18±2	-
2.10	Складови помещения към перални	-	18± 2	-
2.11	Кухненски блок (подготовка на храна до 15 деца)	-	15 ± 2	-
2.12	Кухненски блок (подготовка на храна над 15 деца)	-	15 ± 2	-
2.13	Пералня (с капацитет за изпиране на бельо за до 150 деца)	-	18 ± 2	-
2.14	Пералня (с капацитет за изпиране на бельо за над 150 деца)	-	18 ± 2	-
2.15	Басейн	28 ± 2	28± 2	10
2.16	Съблекалня към басейн	-	25± 2	-

Забележки:

1. Температурата на въздуха в помещението може да се приеме приблизително равна на температурата на усещане.
2. При проектирането на сградите за изчислителна температура може да се използва най-високата температура от температурния обхват през лятото и най-ниската температура през зимата, в случай че със заданието за проектиране не са предвидени други стойности.
3. Температурите през зимата за стълбищни клетки и помощни помещения са в границите от 10 до 20 °C.
4. Температурите през лятото са препоръчителни, освен в случаите когато със заданието за проектиране са определени изисквания за целогодишно осигуряване и поддържане на параметри

Помещение	Температура на усещането		Минимален дебит на пресния въздух	
	лято	зима		
	°C	°C	l/s . m ²	
1	2	3	4	5
<p>на микроклимата, вкл. са определени интервалите от време, изискващи охлаждане в летен режим. В тези случаи температурите за лято са задължителни.</p> <p>5. Смукателната вентилация в закрити помещения за спорт и музикални занимания е прекъсната освен в случаите, когато със заданието за проектиране се предвижда непрекъсната общообменна смукателно-нагнетателна вентилация. В тези случаи дебитът на пресния въздух е не по-малко от 60 m³/h човек в часовете за спортна или друг вид тренировъчна дейност.</p> <p>6. Помещенията, за които има изисквания за минимален дебит на пресния въздух, се осигуряват:</p> <p>а) в нови сгради - с механична вентилация;</p> <p>б) в съществуващи сгради без изградена вентилационна система - с естествена вентилация или с принудителна вентилация, когато при основно обновяване, основен ремонт или реконструкция със заданието за проектиране е предвидено пресният въздух да се доставя по механичен начин от системи със или без въздухопроводи. Вентилационните агрегати трябва да са с висока енергийна ефективност и да отговарят на изискванията на Регламент (ЕС) № 1253/2014 на Комисията от 7 юли 2014 година за прилагане на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екопроектиране на вентилационни агрегати</p> <p>7. В занималните на детските градини и в класните стаи на класовете от първи до четвърти на училищното образование минималният дебит се осигурява със 100 % пресен въздух без рецикулация.</p> <p>8. В басейните се осигурява 100 % пресен въздух, подналягане, температура на въздуха не по-висока от 30 °C и относителна влажност 50 – 70 %.</p> <p>9. Дебитът на изсмуквания въздух от тоалетни, бани, санитарно-хигиенни помещения, помещения с мивки и перални трябва да осигурява от 4 до 6-кратен въздухообмен.</p>				

2.6.Относно промяната в член чл.92 ал.5

Какво налага промяната на височината на оградата до 2,20м?

Би могъл да остане стария текст с препоръчителна височина 1,60м.

2.7.Относно промяната в член чл.94 ал.7

Какво налага намаляване на височината на парапета на 90см?

Парапетите в съществуващите сгради ли са 90см?

Старият текст би могъл да се запази.

инж.МИХАИЛ ТОЛЕВ

Председател на НПС“ОВКХТТГ“

СТАНОВИЩЕ

от инж. Ирена Колева - председател на ПС „ОВКХТТГ” – София град

ОТНОСНО: Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 21.12.2015 г. за проектиране, изпълнение и поддържане на сгради за обществено обслужване в областта на образованието и науката, здравеопазването, културата и изкуствата

1.Относно промяната в член чл.57 ал.3

Подпрозоречна височина **най-много** 60 см

Считам, че тази височина може да бъде само препоръчителна. В съществуващи сгради подпрозоречната височина обикновено е 85-95см. Това е и височината, която позмолява инсталиране на отоплително тяло с височина 60см.

2.Относно промяната в член чл.57 ал.4

Член 57, ал. 4 се отнася за нови сгради. Следователно нищо не налага намаляване на площта на отваряемите прозорци от 50% на 30%.

3.Относно промяната в член чл.92 ал.5

Какво налага промяната на височината на оградата до 2,20м?

Би могъл да остане стария текст с препоръчителна височина 1,60м.

4.Относно промяната в член чл.94 ал.4

Какво налага намаляване на височината на парапета на 90см?

Парапетите в съществуващите сгради ли са 90см?

Старият текст би могъл да се запази.

12.06.2020г.

инж. Ирена Колева

Здравейте,

Прегледах, като родител. Точките са основно архитектурен приоритет, но не трябва да забравяме и сигурността.

Чл.17, точка 1- Сегашната наредба регламентира височина на падане до 12м и над 12м. Предложението за промени качва границата от 12м на 20м. Дали ще паднеш от 20м или от над 20м е еднакво опасно и според мен височината на парапета трябва да е еднакво висока. Не става ясно защо като норма на парапет не се приема посоченото в Чл.94, ал.2 – 1,40м, а се търси намаляване на 1,05м и 1,20м. Икономията както знаем е майка на мизерията, а в случая на увеличените опасности и възможности за лоши случки.

Чл.26, точка 7 – Задължително трябва да се осигуряват места за паркиране?

Чл.55, алинея 3 –(Не се допуска допълващо застрояване в двора на детските заведения) **Не трябва да отпада.** Това ще отвори широко врати за застрояване голяма част от дворните пространства на детските заведения със сгради допълващо застрояване – **обекти за търговия и услуги и други.**

Чл.56, създаване на ал.2 – Не може да се тиражира думата „по изключение“, което винаги отваря допълнителни вратички и става правило. Самостоятелния вход трябва да е задължителен – от гледна точка за сигурност и охрана.

Чл.57, ал.1 – Не може и не трябва норматива за височина от 2,60 да важи само за „спалните и занималните“. Та това е норматив и за жилища. Нима търсим по лоши условия в детските заведения?

Чл.57, ал.2, точка 1 – отново думата по „изключение“, което винаги се превръща в правило. Не трябва да има помещения с ориентация на „запад“.

Чл.57, ал.3 – цитираната височина от 0,6м подпрозоречна в настоящата Наредба, и без друго е малко, а и сега като регламентираме **до 0,6м**, ще създадем „чудесни“ възможности някой да се прехвърли през прозореца.

Чл.60, ал.2 – „Спортните занимания, могат да се провеждат и в специализирани спортни бази при осигурен транспорт“ – тази промяна е трудно реализуема по много причини – малките деца трудно се организират в такова мероприятие, необходим е повече персонал за опазване на децата, отнема се много време в организация и превоз и не остава време за самото занимание, и финансово допълнително се натоварват родителите.

Чл.60, ал.5 – отново дума като „по възможност“ – отваряща възможност за всякакви изключения и нарушаване на правилата.

Чл.94, ал.4 и ал.7 – отново намаляване на височини на парапети по стълбищни клетки и площадки. Промените се правят в интерес сигурността на децата или .....?

Видно от промените в проекта Наредбата, че темата сигурност и спокойствие на нашите деца е абсолютно игнорирана. Важно да увеличим броя на детските градини, поне като терминология, а условията .....?

София, 06062020

Мария Попова